

Advocades de Lleida

Les primeres llicenciades i doctores en Dret Lleidatanes

Els estudis universitaris i la dona a Espanya, una síntesi

La dona, fins al 1910, va tenir l'accés lliure a la universitat espanyola prohibit. Abans d'aquesta data només va poder estudiar una carrera de forma casual i superant multitud d'entrebancs administratius. D'aquesta manera, el primer moment en què la dona va poder accedir a la universitat fou durant el Sexenni Democràtic (1868-1874). La revolució del setembre de 1868 va possibilitar l'aprovació de la Constitució democràtica de 1869, junt a la normativa acadèmica subsegüent, que permetia estudiar a qualsevol espanyol o espanyola de forma privada si finalment es sotmetia a un examen oficial a final de curs. Amb aquesta esclatxa legal, vigent fins a l'octubre de 1877, el setembre de 1872 es matriculava la tarragonina Maria Elena Maseras i Ribera (Vila-seca, 1853 - Maó, 1905) a la Facultat de Medicina de Barcelona, essent la primera dona en fer-ho a l'Estat espanyol. A Maseras se li van afegir en 1874 la barcelonina Maria Dolors Aleu (Barcelona, 1857 - 1913), pertanyent a una nissaga de metges, i en 1877 la lleidatana Martina Castells Ballespí (Lleida, 1852 - Reus, 1884), filla també d'un metge demòcrata de Lleida. Aquestes tres dones, amb un permís especial concedit pel rei Alfons XII, es llicenciaren en Medicina en 1882, però només dues, Castells i Aleu, aconseguiren doctorar-se aquell mes d'octubre. Castells i Aleu, per tant, encapçalen la nòmina de les primeres llicenciades i doctores espanyoles, tot i que la seva fita, curiosament, féu reaccionar el Govern conservador espanyol que prohibia, tot seguit, l'accés explícit de la dona a la universitat aquell mateix 1882. La situació no es corregí, en part, fins al 1888. Al juny d'aquell any es publicava una Reial ordre (RO) que obria de nou la rígida normativa educativa i permetia, com en 1869, la matriculació femenina de forma privada, és a dir, sense anar a classe i subjectant-se a un examen final per a l'ensenyament secundari i la universitat. Amb tot, si les interessades demanaven permís al Ministeri i els seus tutors (pare o marit), professors i autoritats acadèmiques les deixaven -"según el caso y las circunstancias de la interesada", com deia la RO-, podien assistir a les aules.

Les universitàries de finals del XIX, si superaven tots aquests entrebancs, devien anar a classe acompanyades d'un professor i s'asseien en llocs separats als nois. Per tant, aquest accés inicial de la dona a la universitat fou un camí minat i farcit de dificultats. La universitària no encaixava en la societat d'aquell temps, de manera que, com va dir Consuelo Flecha "el hecho de que se matricularan mujeres en la Universidad fue un acontecimiento tan sorprendente para la época en la que se produjo que las que llegaron a hacerlo fueron consideradas como jóvenes muy seleccionadas en cuanto a sus cualidades, a su mentalidad y al tipo de familia a la que pertenecían" (FLECHA 1996: 211). En realitat, la mentalitat d'aquell moment reservava "los recónditos arcanos de la ciencia" a l'home, per la qual cosa només la decidida actitud d'aquelles pioneres va poder trencar les barreres existents en la universitat per canviar la inèrcia general (CAPEL 1986: 459). En aquest sentit, fins i tot, la dona que aconseguia un títol acadèmic no podia exercir la seva professió, en una mostra més del masclisme imperant en la societat d'aquell temps.

Aquesta anòmala situació no es corregí, d'una forma definitiva, fins l'any 1910, data en la qual el Govern publicava dues RO (3 de març i 2 de setembre) que permetien l'accés lliure de les dones a les universitats i, molt important, l'exercici de la seva professió un cop aconseguien el títol. La nova normativa especificava que: "la legislación vigente autoriza a la mujer a cursar las diversas enseñanzas dependientes de este Ministerio, pero la aplicación de los estudios y de los títulos académicos expedidos en virtud de suficiencia acreditada, no suelen habilitar para el ejercicio de profesión ni para el desempeño de cátedras (...) Es un contrasentido que sólo por espíritu rutinario puede persistir. Ni la naturaleza, ni la ley, ni el estado de la cultura en España consienten una contradicción semejante y una injusticia tan evidente".¹

Davant tots els entrebancs anteriors, i perquè ens adonem de la magnitud de la tragèdia, fins al 1910 només havien assolit el grau de llicenciades 36 dones a Espanya, 16 de les quals

1. Gazeta de Madrid, 09.03.1910, pp. 497-498; i 04.09.1910, pp. 731-732.

Advocades de Lleida

es matricularen per al doctorat i només 8 el completaren. Per tant, hem de considerar com a un triomf social l'accés de les dones al grau acadèmic més elevat en les distintes branques educatives en què es dividia l'ensenyament universitari espanyol. Així, a les esmentades dues doctores en Medicina de 1882, s'hi sumaren, molt espaiades en el temps, Angela Carraffa de Nava (Valladolid, 1873 - Salamanca, 1950), com la primera doctora en Filosofia i Lletres en 1892 (FLECHA 1996: 229)²; Catalina de Sena Vives (Madrid, -), primera doctora en Ciències Naturals en 1917³; la lleidatana Zoe Rosinach Pedrol (Lleida, 1894 – Saragossa, 1973), primera doctora en Farmàcia en 1920⁴; Carmen Cuesta del Muro (Palència, 1890 – Madrid, 1968), primera doctora en Dret en 1928 (T.B.C. 2009: 18); Pilar Careaga Basabe, primera llicenciada en Enginyeria Industrial en 1929; i Matilde Ucelay Maortúa, primera llicenciada en Arquitectura en 1936. Paral·lelament, una altra lleidatana, Maria Lois López (Borges Blanques, 1896 - Sant Boi de Llobregat, 1933), assolí per primer cop un premi extraordinari de llicenciatura quan obtingué el grau de Filosofia i Lletres a Barcelona en 1915. Aquests grans intervals temporals per superar cada esglai acadèmic, suposaven grans passes per assolir l'ensenyament i l'accés a la ciència en igualtat de condicions; però demostraven les dificultats, la incomprensió i l'esforç que devia emprar cadascuna d'aquestes dones per realitzar-se com a ésser humà.

La dona i el Dret a Espanya

Davant aquest panorama universitari general, es constata que el món de les lleis va ser una de les branques de coneixement que va admetre de forma més tardana l'entrada de la dona, ja que fins al 1921 no constatem la primera llicenciatura en Dret. En aquest sentit, durant un temps es va difondre la idea que Victòria Kent Siano (Màlaga, 06.03.1892 - Nova York, 25.09.1987) va ser la primera dona en exercir d'advocada a Espanya, però la dada no és correcta. Tot i que Kent es va llicenciar en 1924 i un any després va sol·licitar el seu ingrés al Col·legi d'Advocats de Madrid, com afirma Teresa Amiguet en un article publicat a La Vanguardia (26.09.2012), la realitat és que no va ser la primera en fer-ho a Espanya. A diferència del que creu Amiguet, la primera advocada espanyola fou Maria Ascensió Xirivella (València, 28.01.1894 – Mèxic, 1980), llicenciada i col·legiada a València en 1922, que va exercir com a lletrada a Espanya abans que Kent. El que sí és cert és que Kent va ser la primera dona de lleis que va ocupar un alt càrrec polític, la Direcció General de Presons, del 18 abril de 1931 al 8 de juny de 1932, lloc des del qual es va dedicar de ple a la reforma de les presons espanyoles (T.B.C. 2008: 18). Uns anys més tard, el 1928, es va consumir el primer doctorat en Dret d'una dona, en la persona de Carmen Cuesta del Muro (Palència, 03.08.1890 – Madrid, 28.07.1968), uns quants anys més tard que els doctorats femenins en Medicina, Farmàcia o Filosofia i Lletres.

A més a més, i per acabar-ho d'adobar, fins a la dècada de

1960 les dones no podien obtenir cap alt càrrec públic en el món judicial per oposició com ara jutge, fiscal o magistrat. En aquest sentit, l'article 3.2.c) de la Llei 56/1961, de 22 de juliol, sobre drets polítics, professionals i de treball de la dona, va regular el seu accés als llocs de la funció pública en idèntiques condicions que l'home per oposició, concursos-oposició i qualsevol altre sistema de provisió de places de les Administracions públiques, però va exceptuar el seu ingrés a l'Exèrcit, la marina mercant, els instituts armats i els càrrecs judicials de magistrat, jutge i fiscal en l'Administració de justícia. Aquesta anòmala situació no es corregí fins a l'aprovació de la Llei 96/1966, de 28 de desembre, que admetia la participació de la dona en les carreres judicial i fiscal derogant l'article del 1961. En l'exposició de motius de la reforma es justificava l'anterior normativa, fetes les dues lleis durant la Dictadura de Franco, adduint que "tal excepció respondió, sin duda, no a la idea de una falta de capacidad o responsabilidad de la mujer para desempeñar tales cargos, sino más bien a una protección de sus sentimientos ante determinadas actuaciones que el cumplimiento del deber haría ineludibles".

Després del canvi normatiu, la biscaïna Concepción Carmen Venero va aprovar les oposicions de jutge i va esdevenir la primera jutgessa espanyola –en un Tribunal Tutelar de Menors– el febrer de 1971; i dos anys més tard, l'asturiana María Belén del Valle Díaz aconseguia ser la primera dona fiscal.⁵ Paral·lelament, la dona no va poder exercir de notari fins a la proclamació de la II República en 1931, tot i que en 1944, en plena reacció franquista se li tornà a vedar l'accés al cos fins al 1971. Per tant, hem de concloure que l'accés de les dones al món de les lleis no va quedar regulat en igualtat de condicions a l'home fins a la dècada de 1970. Tot i aquestes reformes, també hem d'admetre que una certa inèrcia de marginació de gènere continuà en el món jurídic fins a finals del segle XX, ja que Victòria Llaveró, la primera sòcia d'un despatx d'advocats, no ocupà aquest càrrec fins al 1993 (BLANCO 2009: 6).

Dret i dona a Lleida

A Lleida, la incorporació de la dona al món de les lleis encara fou més tardana que a la resta de l'Estat. Així, segons les dades del Col·legi d'Advocats de Lleida, la primera dona que es col·legià fou Maria del Carme García Mir, natural de Torregrossa, el 7 de maig de 1955, que només va exercir la professió tres setmanes en el despatx de Miquel Montaña.⁶ García Mir es va casar amb un propietari de Torregrossa i, tot seguit, va abandonar la professió. Seguidament, es col·legiava Carme Clúa Bescós, el 20 de gener de 1959, que primer guanyà una plaça d'oficial tècnic administratiu al Ministeri d'Agricultura (BOE, 26.07.1955, p. 4597) i després va treballar com a procuradora de tribunals, tot i que no exercí com a advocada. En tercer lloc, el 4 de juny de 1966 es col·legiava Pilar Borrell Fuertes, de la Pobla de Segur, però no va arribar a exercir d'advocat. Finalment, en quart lloc, es col·legiava Josepa Soler Pierola (Igualada, 29.11.1941-), Jose per als amics, que es va

2. Tot i que no va ser la primera llicenciada, ja que havia assolit aquest grau en 1889 Teresa de Andrés Hernández. FLECHA 1996: 229.

3. Vives, catedràtica d'escola normal, tampoc va ser la primera llicenciada en Ciències, honor que va recaure en María Sordé Xipell, primera llicenciada en 1914. ACADÉMICAS 2007: 10.

4. Les primeres llicenciades en Farmàcia foren les germanes cubanes Eloisa i María Dolores Figueroa Martí, el 30 de maig de 1886 pel Col·legi de Farmàcia de Nova York. A Espanya, Maria Dolores Martínez Rodríguez, fou la primera llicenciada a la Universitat Central de Madrid el 1893.

5. Carlos Pérez Vaquero, Anécdotas y curiosidades jurídicas / iustopia: <http://archivodeinalbis.blogspot.com.es/2012/08/las-primeras-espanolas-que-fueron.html>

6. Maria del Carme García Mir va mantenir una conversa amb l'advocada lleidatana Jose Soler en què li va comentar aquesta circumstància.

Jose Soler Pierola,
50 anys d'advocada
a Lleida

Advocades de Lleida

inscriure el 23 de gener de 1969, i continua com a advocada en 2016.⁷ Per tant, Jose Soler, que havia començat a treballar en 1964 com a passant, fou la primera dona en exercir d'advocada a Lleida amb una certa continuïtat en el temps. A més a més, l'esmentada Soler Pierola fou durant gairebé 15 anys l'única dona en exercici a la ciutat. Posteriorment, a mitjan la dècada de 1970, engegaren la seva carrera, tot continuant la relació de les següents lleidatanes col·legiades que exerciren d'advocat: Teresa Minguella Bertrán i Mercè Vilagrasa Boldú.⁸

Quant als nivells acadèmics, la primera lleidatana que assolí el grau de doctora en Dret fou Teresa Freixes Sanjuán, amb la tesis *Los derechos sociales de los trabajadores*, llegida el 20 de maig de 1983 a la Universitat de Barcelona, amb la qual va obtenir un excel·lent *cum laude* per unanimitat. Freixes va exercir de professora a l'Estudi General de Lleida entre 1977 i 1986, i després es traslladà a la Universitat Autònoma de Barcelona, on actualment és catedràtica de Dret Constitucional. A més a més, entre altres distincions, Freixes és catedràtica Jean Monnet *ad personam* (2008), experta jurídica de diverses institucions internacionals i membre de la Reial Acadèmia Europea de Doctors.

Per un altre cantó, a la delegació de Lleida de la Universitat de Barcelona consta com a primera doctora lleidatana Maria Lluïsa Ochoa Trepat, amb la tesis *Tratamiento fiscal de la valoración de los inmuebles rústicos y urbanos en la normativa jurídica española*, llegida el desembre de 1985; la segona Maria Teresa Areces Piñol (Lleida, 1956-), amb la tesis *La Actividad jurídico-negocial entre las administraciones públicas y las confesiones religiosas en Lérida de 1930 a 1985*, llegida en 1987; i la tercera Agnès Pardell Veà (Llardecans, 1954-) amb la tesis *El Derecho colectivo del trabajo en la Carta Social Europea*, llegida el setembre de 1988. Actualment, Ochoa és professora titular de Dret Financer i Tributari; Areces és catedràtica de Dret Eclesiàstic de l'Estat i secretària general de la Universitat de Lleida; i Pardell va guanyar la càtedra de Dret del Treball i la Seguretat Social l'any 2002 i després fou diputada al Parlament de Catalunya pel Partit Socialista de Catalunya de 2006 a 2012.⁹

Fins aquí les principals dades, però l'important, òbviament, són les persones que estan darrere amb les seves motivacions individuals i professionals per assolir les seves fites. Per il·lustrar l'accés de la dona al món de les lleis a Lleida, ens ha semblat interessant fer una aproximació a la tasca professional de Jose Soler Pierola, la primera advocada amb una trajectòria professional reconeguda en la ciutat.

Tot i que nascuda a Igualada (Anoia), Soler és una lleidatana d'adopció, ja que en 1964 començà a treballar en el bufet lleidatà de Celestí Pol i Pol i, des de llavors, sempre ha treballat d'advocada a la capital de Ponent. En aquest sentit, el seu pare, Valentí Soler, pèrit industrial tèxtil, tenia negocis a Igualada i Lleida, per la qual cosa la família passava temporades en aquesta ciutat i coneixia la seva societat. Amb tot i amb això, Jose Soler ens explicà, en l'entrevista que vam mantenir amb ella el 4 de maig de 2016, que la seva principal valedora perquè estudiés fou la seva mare Maria del Sagrari Pierola, una destacada pedagoga, que exercí la professió durant 40 anys a l'Ateneu Igualadí de la Classe Obrera. L'esmentada Maria Sagrari deixà la professió en 1939, tot just es confirmà la victòria franquista, perquè no estava d'acord amb les noves normes educatives que s'imposaven al país.

Esperonada per la seva mare, Jose Soler estudià el batxillerat en un col·legi masculí d'Igualada, i donat que tenia un excel·lent expedient va avançar algun curs, de manera que als 16 anys començà a estudiar en la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona. Soler recorda que en la seva promoció estudiaven Dret unes 8 o 9 dones i només dues -Assumpció Sallés González (Barcelona, 1940-), diputada al Parlament de Catalunya pel PSUC en 1980, i ella- van arribar a exercir la professió, tot i que mai es va sentir discriminada com a estudiant pels seus companys. Llicenciada en Dret en 1963, va fer la passantia, com hem dit més amunt, en el despatx de Celestí Pol fins que s'establí pel seu compte en 1968, treballant, sobretot, com a advocada per a les companyies d'assegurances. Col·legiada el gener de 1969, Soler recorda que durant uns 15 anys fou l'única advocada lleidatana en

7. *Lista de los señores abogados*, Lleida, Colegio de Abogados, 1963; *Lista de los señores colegiados i Guía Judicial*, Lleida, Colegio de Abogados, 1972; i entrevista efectuada a Josepa Soler Pierola el 4 de maig de 2016 a Lleida.

8. **Maria Teresa Minguella Bertran**. Advocada en exercici i mediatra en l'àmbit familiar i del dret privat. Màster en mediació familiar. Professora col·laboradora de la Facultat de Dret i Economia de la UdL i de l'Escola de Pràctica Jurídica del Col·legi de l'Advocacia de Lleida. **Mercè Vilagrasa Boldú**, apareix com a llicenciada en 1976 i treballant en el despatx Pol-Vilagrasa de Lleida, especialitzada en dret civil, matrimonial i de família. Ha estat, durant més de 10 anys, docent de l'Escola de Pràctica Jurídica de Lleida en les matèries de dret matrimonial, registre civil i jurisdicció voluntària. També fou membre de la Junta de Govern del Il·lustre Col·legi d'Advocats de Lleida durant una candidatura. Pol-Vilagrasa advocats: <http://www.polvilagrasa.com/index.php/es/quienes-somos/equipo/merce-vilagrasa>

9. Universitat de Lleida, Servei de Biblioteca (per les tesis) i Facultat de Dret (informació del professorat). A més a més, Areces fou degana de la Facultat de Dret de 1990 a 2002, i Pardell de 2002 a 2006. En aquest sentit, Agnès Pardell ens comentava que quan ella guanyà la càtedra en 2002: "només 10 dones érem catedràtiques, l'any 2002, de Dret del Treball i de la Seguretat Social".

Advocades de Lleida

exercici a Lleida en un món, el de les lleis, on l'home tenia reservada la seva parcel·la de poder. Casada el 1966 amb Paco Sapena Grau, llicenciat en Dret en 1963 i en exercici des del 1965, treballà en el despatx d'advocats creat per Sapena en 1968. Actualment, Soler continua prestant els seus serveis a Lleida com a advocada en el despatx Advocats i Associats Sapena Soler i Borràs, del qual n'és sòcia.¹⁰

En aquest sentit, ella recorda que en la dècada de 1960 les dones no podien obtenir cap alt càrrec judicial com era jutge, fiscal o magistrat o altres similars com a registrador de la propietat. El màxim a què podien arribar en l'Administració era a cap de negociat d'un Ministeri, cosa que a ella no la convenia i va decidir enfocar la seva professió en l'exercici directe de l'advocacia. Ella, una dona amb caràcter i empena, recorda que no va tenir gaires problemes per treballar amb els homes, ja que estava acostumada a tractar-los i gairebé tots la respectaven. Segons Soler, "la submissió la imposa la fisiologia de cadascú", però també és cert que la dona casada, durant el franquisme, estava supeditada legalment a l'home. En aquest sentit, necessitava un complement de capacitat concedit pel seu espòs per fer qualsevol operació amb l'administració, cosa que fins i tot va experimentar Soler, a pesar de ser advocada, en algun procés privat. Per tant, com molt bé ens va dir: "primer calia aconseguir la llibertat de la dones per aconseguir la igualtat".

L'advocada, en l'entrevista, també rememorava algunes anècdotes durant els seus anys d'exercici en què la qüestió del sexe li suposà una certa marginació. Així, per exemple, alguns clients es queixaven a les companyies d'assegurances per a les quals treballava, ja que, deien, pagaven massa diners perquè els defensés una dona, tot donant a entendre que preferien un home per a la seva defensa. Ella els contestava que si volien podien defensar-se sols perquè eren homes, cosa a la qual, evidentment, no accedien. Amb tot, el cas més curiós que li va tocar patir per exclusió de sexe fou en un acte de conciliació cap al 1970, en què un jutge no l'acceptà com a advocada d'un dels afectats perquè la llei qualificava la seva figura administrativa com la del "hombre bueno" i el jutge, molt irònic, va dir que no veia cap home bo en la sala per defensar el seu client. Tot i que Jose va queixar-se a l'Audiència, va haver d'actuar el seu marit Paco Sapena com a mediador per evitar més problemes.

I és que Jose, a banda d'una excel·lent advocada, perquè si no hagués set bona no hauria durat tant temps en aquest món tan masculinitzat de les lleis, també va tenir una vida privada molt fructífera. Casada, com hem dit, amb Paco Sapena, va tenir tres fills (un noi i dues noies), que li demanaven la seva atenció com a mare i ella no defugí. És per això, que es considera pertanyent a la generació maldita, fent referència aquesta frase al fet que les dones que volien treballar també solien fer front a les seves tas-

Teresa Freixes Sanjuán, primera doctora en Dret de Lleida i catedràtica de Dret Constitucional

ques familiars, per la qual cosa acabaven fent una doble jornada laboral.¹¹ En aquest sentit, recorda que fou la primera professora de Dret a l'Estudi General de Lleida el curs 1971-1972, quan estava embarassada de la seva tercera filla. Soler impartí durant aquell curs l'assignatura de Dret Romà, però també recorda amb enyorança que degué abandonar aquest lloc l'any següent per la manca de temps que tenia (en aquella època les classes eren de 6 a 9 del vespre) per desenvolupar totes les seves tasques vitals. Avui, maig del 2016, amb 74 anys complerts, encara continua en l'arena del Dret, amb una tasca tan complexa i específica com és la defensa de la praxis professional mèdica, essent l'única especialista en aquest camp a Catalunya.¹² A la meua ingènua pregunta de: Per què continua encara en exercici? Ella em contesta que ho fa "perquè m'agrada el diàleg amb la gent, ajudar-los em gratifica molt", i percebo, en la sincera expressió dels seus ulls, que ho diu de tot cor.

Per tant, si exceptuem la Teologia, per raons òbvies, i comparem l'exemple de Lleida amb el cas universitari espanyol en tots els àmbits del coneixement i professionals existents des del segle XIX, podem afirmar que l'accés de la dona al Dret i les lleis en general fou, de llarg, el més tardà. Tanmateix, també és cert, que algunes lleidatanes, encapçalades per Jose Soler, aconseguiren obrir-se camí en aquest complicat món i es feren respectar com a professionals per les seves dots que, amb tota seguretat, eren superiors a les de la majoria dels homes que, amb molta més facilitat, van poder accedir a qualsevol dels nivells professionals jurídics fins a la dècada de 1980.

Bibliografia:

- ACADÉMICAS (2007): Académicas en cifras, Ministerio de Educación y Ciencia (Unidad de Mujeres y Ciencia). [Consulta: 25 gener 2016]. En línia: <http://www.amit-es.org/assets/files/publi/academicas%20en%20cifras.pdf>
- BLANCO (2009): "La feminización de la Justicia: Una conquista aún a medio camino", Abogados, número 57, p. 6-12.
- CABRERA (2005): Luis Alberto Cabrera Pérez, Mujer, trabajo y sociedad (1839-1983), Madrid, Fundación F. Largo Caballero.
- CAPEL (1986): R. M. Capel Martínez, El trabajo y la educación de la mujer. Madrid, Instituto de la Mujer.
- CASALS (2010): Quintí Casals Bergés, «Dona, educación i ciencia», dins Dones de Lleida: de la restauració a la Guerra Civil. Lleida, Alfazeta, p. 57-89.
- FLECHA (1996): Consuelo Flecha, Las primeras universitarias en España, 1872-1910, Madrid, Narcea.
- LAFUENTE (2012): Isaías Lafuente, Agrupémonos todas: La lucha de las españolas por la igualdad. Madrid, Aguilar.
- T.B.C. (2009): T.B.C., «Pioneras de la Justicia», Abogados, octubre 2009.

Quintí Casals Bergés
Historiador

10. Entrevista amb Francesc Sapena Grau: <http://www.testimoniosparalahistoria.com/entrevista/francesc-sapena-grau-advocats-i-associats-sapena-soler-i-borras/> (consultat 6 de maig de 2016)

11. En aquest sentit, va fer una conferència el 10 de març de 2012 al Centro Extremeño de Lleida sota el títol "La Generación Maldita", en el marc del Dia Internacional de les Dones de 2012.

12. Fa uns 20 anys que es dedica a aquesta branca del Dret i en la defensa dels Col·legis de Metges de Catalunya.